

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 6. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153321358384.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

I andet Hovedstykke er Texterne Vormordsens³, men ikke Forklaringerne. Disse er bearbejdede paa Grundlag af den latinske Oversættelse i *Enchiridion piarum precatioinum* og den tyske Original - muligvis i Udgaven 15364; desuden er Vormordsens Forklaringer benyttede. Her har vi da til Dels Palladius' eget Arbejde, og vi kan iagttage Ejendommeligheder ved hans Sprog. Som Exempel vil vi undersøge Forklaringen til første Troesartikkel. Vi ser her, at ét Ord hos Luther ofte gengives ved en stavrimet Tautologi hos Palladius for at give Sproget Fynd. Saaledes oversættes *acker, vihe*, lat. *agros, iumenta*, ved det ældgamle Stavrim *Ager oc Eng*⁵ og det endnu i Folkesproget levende *Fæ oc Faar*⁶. Vi ser da allerede her i hans ældste danske Skrift en Stræben efter at gøre Modersmaalet folkeligt og fyndigt i Fremstillingen. Et Par andre Exempler, ligeledes ^{*_*_*_*_*_7} hentede fra Forklaringen til første Artikkel, vil styrke dette Indtryk. Det tyske *haus und hofe*, der f. Ex, i Sadolins Katekismus var oversat ordret ved *hwus oc gordt*, gengiver Palladius ved *Huus oc hjem*, et Udtryk, der endnu baade i Jylland og Skaane har bevaret det gamle Stavrim¹. I Katekismen 1538 vender Palladius tilbage til det rette Lutherske *hwss oc gaard*, ligesom *acker, vihe* oversættes uden Stavrim: *iord, fææ*, i Overensstemmelse med Sadolins Katekismus². Denne Tilbagevenden til LutherTexten findes ogsaa i Oversættelsen af *essen und trinken*, der i *Enchiridion* 1538, ligesom hos Sadolin 1532, gengives ved *ath æde oc dricke*, mens Palladius i Katekismen 1537 omskriver det noget abstrakte "Æde og Drikke" med det baade for Børn og Degne ganske anderledes haandgribelige: *Mad oc Øl*. Denne djærve Ændring er typisk for Palladius' Sprog.